

**Przedmiotowy system oceniania wiedzy o społeczeństwie
w Społecznej Szkole Podstawowej nr 2 w Białymstoku
w roku szkolnym 2022/2023**

1. Formułowanie wymagań – dobór kryteriów

Celem oceniania jest przede wszystkim ocena osiągnięć ucznia. Wtórnie służy ona jednak również weryfikacji treści programu i jego realizacji, a więc przyczynia się do doskonalenia zarówno samego programu, jak i procesu dydaktycznego.

Przejrzyste sformułowanie wymagań pozwala tak nauczycielowi, jak i uczniowi kontrolować proces uczenia się, ułatwia wychwytywanie błędów i braków oraz motywuje ucznia do pracy i uczy go samokontroli.

Cele oceniania

od strony nauczyciela są:

- A. kontrola osiągnięć ucznia
- B. uchwycenie błędów i braków uczniów w procesie kształcenia
- C. ocena skuteczności stosowanych metod dydaktycznych
- D. ocena trafności stosowanych wymagań
- E. doskonalenie realizacji programu

od strony ucznia:

- A. obiektywizacja i kontrola osiągnięć
- B. wskazanie braków wiedzy i umiejętności
- C. wzmacnianie samokontroli
- D. wzmacnianie motywacji do usuwania braków i doskonalenia umiejętności
- E. satysfakcja z osiągnięć

Kryteria oceny z wiedzy o społeczeństwie powinny uwzględnić specyfikę przedmiotu, polegającą na tym, że wiedza i umiejętności podręcznikowe są uzupełniane z dwóch innych źródeł: wiedzy o świecie czerpanej z mediów oraz z własnych doświadczeń i obserwacji wynikających z uczestnictwa w życiu społecznym, np. w szkole, rodzinie, grupie kolegów itp. Ocenie powinna więc podlegać również umiejętność obserwacji i czerpania z wymienionych źródeł oraz wykorzystania tej wiedzy. Kryteria oceniania wiedzy i umiejętności uczniów powinny charakteryzować się jawnością, obiektywizmem i jasnością, które pozwalają uczniom kontrolować własny proces uczenia się. Obiektywizm jednak nie powinien przerodzić się w czysty formalizm i dlatego w sytuacjach wątpliwych powinien być korygowany indywidualnym, elastycznym podejściem do ucznia, uwzględniającym jego motywację i zaangażowanie. Sposób oceniania powinien być zrozumiały dla ucznia, tzn. powinien on wiedzieć, dlaczego otrzymał daną ocenę i co może zrobić, aby ją poprawić.

Poza wiedzą i umiejętnościami warto również wziąć pod uwagę – jako dodatkowe – następujące elementy:

- aktywność podczas lekcji,
- umiejętność współpracy z innymi,
- uczestnictwo w dyskusjach,
- systematyczność, obowiązkowość,
- odpowiedzialność za podjęte zadania,
- udział w pracy społecznej na rzecz grupy, np. w samorządzie szkolnym, grupie samopomocy.

Należy jednak zwrócić uwagę na odpowiedni sposób oceny tych treści nauczania, które w sposób wyraźny zawierają elementy wychowawcze. Chodzi o elementy zawarte w takich ogólnych celach kształcenia, jak pogłębianie świadomości patriotycznej czy kształtowanie poczucia obywatelstwa. Sposób oceny powinien być możliwie zobiektywizowany, to znaczy nakierowany przede wszystkim na zdobycie umiejętności merytorycznego przedstawienia i uzasadnienia postawy patriotyzmu, obywatelstwa także przez wskazanie odpowiednich przykładów. Nie powinien natomiast skupiać się na subiektywnych poglądach uczniów (wyrażanych niekiedy w sposób przekorny). Zasada nieoceniania za poglądy powinna być bezwzględnie przestrzegana, zwłaszcza dotyczy to dyskusji.

2. Poziomy wymagań

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- odpowiednio motywowany przez nauczyciela wykonuje proste polecenia,
- potrafi odtworzyć w sposób niepełny podstawowe wiadomości,
- przy pomocy nauczyciela określa podstawowe pojęcia, rozpoznaje zjawiska i procesy,
- wykazuje chęć współdziałania w grupie przy wykonywaniu zadań,
- wykazuje się wiedzą i umiejętnościami w takim zakresie, aby nauczyciel mógł sądzić, że uczeń będzie w stanie opanować elementy treści podstawowej w realizacji następnego etapu nauczania.

Na ocenę **dostateczną** uczeń:

- prezentuje wiedzę fragmentaryczną, ale przedstawia ją samodzielnie,
- właściwie rozumie polecenia nauczyciela,
- w stopniu podstawowym opanował wymagane umiejętności,
- poprawnie wykonuje proste ćwiczenia,
- wspierany sugestiami nauczyciela, potrafi powiązać wiedzę teoretyczną z praktyką,
- uczestniczy w pracach zespołowych,
- potrafi w stopniu podstawowym selekcjonować wiadomości,
- odróżnia poznane zjawiska i potrafi trafnie zilustrować je przykładami.

Na ocenę **dobrą** uczeń:

- chętnie stosuje się do poleceń nauczyciela,
- prezentuje zagadnienia w sposób logiczny i ciągły,
- wyjaśnia swoimi słowami omawiane zagadnienia,
- systematycznie przygotowuje się do lekcji i sprawdzianów,
- rozumuje w kategoriach przyczynowo -skutkowych, formułuje wnioski,
- często wykazuje aktywność podczas lekcji,
- w stopniu zadowalającym ocenia wydarzenia i problemy społeczne,
- potrafi przedstawić argumenty uzasadniające własne stanowisko i bronić swoich racji,
- wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę,
- konstruktywnie współpracuje z grupą.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń:

- prezentuje w 90 % materiał przewidziany programem,
- samodzielnie podejmuje trudniejsze zadania,
- interpretuje i omawia wydarzenia z punktu widzenia zasad życia publicznego,
- planuje własną pracę,
- swobodnie korzysta z różnorodnych źródeł,

- łączy wiedzę z różnych przedmiotów,
- swobodnie posługuje się przeznaczonym na dany etap aparatem pojęciowym,
- twórczo uczestniczy w pracy zespołowej,
- jest kreatywny, chętnie współdziała w grupie,
- wyraża zainteresowanie przedmiotem,
- wykazuje właściwą postawę wobec innych uczniów, np. chętnie pomaga innym,
- angażuje się w życie szkoły,
- potrafi samodzielnie formułować opinie i oceny oraz prawidłowo je uzasadniać.

Na ocenę **celującą** uczeń spełnia wszystkie wymogi przewidziane na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- prezentuje w sposób pełny materiał przewidziany programem
- bezinteresownie działa na korzyść szkoły bądź środowiska lokalnego,
- czerpie wiedzę z różnych źródeł i potrafi ją twórczo przetwarzać,
- godnie reprezentuje szkołę.

Ocena bieżąca ucznia, polega na zapisie osiągniętych przez ucznia wyników w postaci oceny wyrażonej w stopniu wg poniższej tabeli:

Wynik	Stopień z „+” lub „-”	Jeżeli wykazał się opanowaniem wiadomości i umiejętności w przedziale:
Celujący	„6”	95% <= „6” <= 100%
Bardzo dobry	„5”	90% <= „5” < 95%
Dobry	„4”	75% <= „4” < 90%
Dostateczny	„3”	50% <= „3” < 75%
Dopuszczający	„2”	32% <= „2” < 50%
Niedostateczny	„1”	0% <= „1” < 33%

Opracowała

Małgorzata Wiśniewska

Białystok, 31 sierpnia 2022 r.